

Kramfors kommun

Rektorn vid Ullångersskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Ullångersskolan
i Kramfors kommun

Tillsyn i Ullångersskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kramfors kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ullångersskolan besöktes av Skolinspektionen den 21 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Ullångers skola är belägen i samhället Ullånger i Kramfors kommuns.

Ullångers skola består vid tillsynsbesöket av cirka 80 elever från förskoleklass till och med grundskolans årskurs 6. Undervisningen bedrivs i åldersblandade klasser i årskurserna 1–2. De övriga årskurserna är åldershomogena. Ullångers skola har elever som nyligen anlänt till Sverige. Dessutom finns fritidshem i byggnaderna.

Skolinspektionens tillsyn över kommunens fritidshem genomförs på kommunövergripande nivå och behandlas i ett särskilt beslut.

Kunskapsresultat

På grund av det låga elevantalet redovisar Skolinspektionen inga separata resultat för Ullångers skola. Av den information Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna vid Ullångers skola når goda resultat.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att upptäcka och rätta till brister närhelst de framkommer.

För att fullgöra skolans uppdrag att ge alla elever förutsättningar att lägst nå kunskapskraven för utbildningen förväntas skolan följa upp vilka resultat som nås, analysera dessa och vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse. Enligt läroplanen har rektor ansvar för att skolans resultat och verksamhet följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Tillsynen vid Ullångers skola visar att det finns brister inom det systematiska kvalitetsarbetet. Skolan saknar analyser av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen som har nationella kunskapskrav som minst ska uppnås i årskurs 3 och 6. Det saknas även en sammanställning av måluppfyllelsen i förskoleklassen. Skolinspektionen konstaterar även att skolan inte sammanställt och analyserat arbetet med särskilt stöd och värdegrundsfrågor. Ullångers skola saknar

därmed viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete för att kunna besluta om vilka åtgärder som behöver vidtas för att utveckla verksamheten.

Av tillsynen framgår även att det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete på skolan. Enligt rektorn och lärarna förekommer det fall av kränkande behandling vilket skolan arbetar för att snabbt upptäcka, utreda och åtgärda. Skolans plan mot kränkande behandling lever dock inte upp till skollagens krav då den bland annat saknar en redogörelse för vilka specifika åtgärder som ska genomföras under året och en redogörelse för hur tidigare års åtgärder har genomförts.

Av tillsynen framgår vidare att ingen bedömning är gjord av om de elever som har annat modersmål än svenska är i behov av studiehundledning på modersmålet. Rektorn har inte heller gjort någon bedömning om dessa elever är i behov av undervisning i ämnet svenska som andraspråk. Vidare konstaterar Skolinspektionen att skolans åtgärdsprogram inte lever upp till skollagens krav.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kramfors kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 18 september 2014** redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Kramfors kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen i förberedelseklassen planeras och genomförs utifrån aktuella kursplaner.
- Anordna undervisning i svenska som andraspråk för elever som har behov av det.

Motivering

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk. Undervisningen i svenska som andraspråk ersätter i detta fall undervisningen i svenska. Det innebär att eleven ska följa och bedömas enligt den kursplan som gäller för svenska som andraspråk.

På Ullångers skola finns en så kallad förberedelseklass där ett antal nyanlända elever undervisas. Vid intervju med personal framkommer att dessa elever inte följer någon kursplan och att tanken är att eleverna succesivt ska slussas ut i klasserna allt eftersom de lärt sig det svenska språket. Rektor har inte gjort någon bedömning av om eleverna i förberedelseklassen har behov av att få undervisning i svenska som andraspråk.

Skolinspektionen bedömer att rektorn ska se till att elever som har ett annat språk än svenska som modersmål och som behöver undervisning i svenska som andraspråk får det. I de fall rektorn bedömer att elev ska erbjudas undervisning i svenska som andraspråk ska undervisningen utgå från kursplanen för svenska som andraspråk.

Författning

5 kap. 14–15 §§ skolförordningen

Lgr 11, 3.18 Kursplanen och kunskapskraven i ämnet svenska som andraspråk

Trygghet och studiero**Bedömning**

Kramfors kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Utarbeta och implementera fungerande rutiner så att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn som i sin tur underrättar huvudmannen.
- Kartlägg elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av kränkande behandling.
- Analysera kartläggningen för att identifiera risker för kränkande behandling och utvärdera i samband med detta tidigare insatser.
- Formulera utifrån identifierade risker konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet.

- Redogör i planen mot kränkande behandling för konkreta mål som utgår från slutsatserna av kartläggningarna och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling.
- Redogör i nästa års plan för hur åtgärderna (enligt ovan) har genomförts.
- Beskriv arbetet så att planen återspeglar förhållandena i varje enskild verksamhet.

Motivering

Enligt skollagen är det skolans personal, när den får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig utsatt för kränkningar, skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn, i sin tur, är skyldig att skyndsamt anmäla detta till huvudmannen.

Vidare framgår av skollagen att det inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Som ett led i detta ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Planen mot kränkande behandling ska vara anpassad till de särskilda förhållandena som råder i den egna verksamheten (prop. 2007/08:95 s. 576 f. och 2005/06 s. 139 f.). Planen ska återspegla förhållandena i verksamheten och en kartläggning behöver ligga till grund för bedömningen av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det kommande året (se Skolverkets allmänna råd Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, SKOLFS 2012:10).

Ullångers skola bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Skolan har under förgående läsår diskuterat hur de kan skapa en bättre stämning mellan elever framförallt på rasterna. Åtgärder som vidtagits är bland annat att vuxennärvaro under rasterna har setts över. Vidare har två lärare gått en värdegrundsutbildning vid Umeå universitet. Ullångers skola har upprättat en plan mot kränkande behandling som benämns "Likabehandlingsplan Ullångerskolan läsår 2013-14".

Planen innehåller information om lagstiftningen, skolans vision, definitioner av begrepp, arbetsgång och en beskrivning av vilka generella förebyggande insatser som skolan vidtar för att förebygga kränkande behandling.

Vidare konstateras att den arbetsgång/arbetssätt som är beskriven för vad man ska göra som elev, förälder, klasslärare och personal när en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är otydlig. Arbetsgången för när en elev blivit kränkt och vad denne då ska göra är oklar då det finns angivet olika alternativ för vad eleven kan göra. Eleverna får möjlighet att välja mellan alternativen att själv säga ifrån eller anmäla händelsen till en vuxen eller mamma/pappa. Vidare framgår att då personal anmält en händelse till rektorn ska denne beroende på kränkningens grad agera vidare. Skolinspektionen vill i detta sammanhang särskilt betona att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det ska med andra ord inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till förskolechefen, rektorn eller huvudmannen. Skolinspektionen bedömer av denna anledning att skolans rektor måste skapa och implementera rutiner för anmälningar av upplevd kränkande behandling som överensstämmer med 6 kap. 10 § skollagen.

Vidare konstateras att planen inte innehåller någon redogörelse för vilka specifika åtgärder som ska genomföras under året. Det saknas även en redogörelse för hur tidigare års åtgärder har genomförts. Vid intervju med rektor framkommer dessutom att planen gäller både grundskolans och fritidshemmets verksamheter men de enskilda verksamheternas specifika förutsättningar framgår inte. Skolinspektionen bedömer därför att skolans plan mot kränkande behandling inte återspeglar förhållandena i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att Ullångers skolas plan mot kränkande behandling inte lever upp till författningarnas krav. Skolinspektionen anser att skolan behöver se till att planen mot kränkande behandling innehåller de insatser som ska genomföras under året för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Bedömningen av vilka åtgärder som behövs behöver grundas på en kartläggning av förhållandena i verksamheten. En redogörelse för hur dessa åtgärder har genomförts ska tas in i nästa års plan. Skolinspektionen anser även att planen mot kränkande behandling måste anpassas till de särskilda förhållandena som råder i den egna verksamheten.

Skolinspektionen konstaterar att planen innehåller en felaktig definition av begreppet huvudman då det står angivet att huvudman är den som är rektor för verksamheten. Skolinspektionen vill tydliggöra att kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild undervisning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och fritidshem om inte annat följer av skollagen.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Kramfors kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Utarbeta och implementera rutiner för arbetsgången med särskilt stöd som överensstämmer med skollagens krav, så att:
 - a) Skolans personal, när det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, anmäler detta till rektorn.
 - b) Rektorn ser till att en utredning skyndsamt genomförs i den omfattning som behövs beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.
 - c) Beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller inte fattas av rätt beslutsfattare.
- Ange i åtgärdsprogrammen:
 - a) vilka elevens behov av särskilt stöd är,
 - b) konkreta mål och åtgärder som utgår från elevens behov och inriktas mot kunskapsmålen i läroplanen och kunskapskraven, samt
 - c) hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Se till att åtgärdsprogrammen innehåller en besvärshänvisning.
- Se till att utreda om det finns elever med annat modersmål än svenska som är i behov av studiehandledning på modersmålet och i förekommande fall ge sådant stöd.
- Fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Motivering*Arbetsgången med särskilt stöd*

Enligt skollagen ska lärare anmäla till rektor om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn, och om utredningen av elevens behov visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektor besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Det särskilda stödet ska i första hand ske inom den elevgrupp som eleven tillhör.

Av intervjuer med personalen framkommer att personalen har olika uppfattning kring arbetsgången för särskilt stöd och vem som ska besluta om att utarbeta åtgärdsprogram eller inte. Signaler om att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås anmäls inte alltid till rektorn. Personalen uppger även att de utredningar där psykologkompetens behövs inte sker skyndsamt då dessa tar minst ett år innan de blir klara från att beställningen gjordes. Personalen uppger vidare att klasslärare tillsammans med specialpedagogen beslutar om att utarbeta åtgärdsprogram och att rektorn involveras i ett senare skede. Rektor har inte delegerat några arbetsuppgifter.

Skolinspektionen bedömer att arbetsgången för särskilt stöd och åtgärdsprogram inte lever upp till skollagens krav då signaler om att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås inte alltid anmäls till rektorn och att utredningar där psykolog är involverad inte sker skyndsamt samt att beslut om åtgärdsprogram tas av fel beslutsfattare.

Åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Beslut om åtgärdsprogram får enligt skollagen överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

En del av åtgärdsprogrammen som Skolinspektionen tagit del av anger inte tydligt vilka elevens behov av särskilt stöd är. Det framgår inte heller i åtgärdsprogrammet vad eleven ska uppnå och de mål och åtgärder som uttrycks är inte alltid utvärderingsbara, till exempel "att X kommer igång med skolarbetet". Vidare konstateras att ett åtgärdsprogram inte följts upp utan ersatts av ett nytt åtgärdsprogram. I det nya åtgärdsprogrammet under rubriken behov hänvisar skolan endast till det förgående åtgärdsprogrammet. Av det förgående åtgärdsprogrammet framgår inte tydligt vad elevens behov är och inte heller vad eleven ska uppnå och går således inte att utvärdera. Det framgår inte heller vem som ansvarar för att eleven ska uppnå målen. Vid intervju med rektor framkommer dessutom att de åtgärdsprogram som utarbetats saknat besvärshänvisning och att rektor inte alltid kommit ihåg att informera föräldrar om att de har möjlighet att överklaga beslut om åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen inte lever upp till skollagens krav. Skolinspektionen anser att skolans åtgärdsprogram behöver tydligare ange vilka behov av särskilt stöd eleven har, det vill säga de svårigheter som eleven har och som medför att eleven inte utvecklas i inriktning mot kunskapskraven i läroplanen eller riskerar att inte nå det kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolan behöver vidare besluta om utvärderingsbara mål och åtgärder som är tydligt inriktade mot kunskapsmål och kunskapskrav samt

kopplade till elevens behov. Slutligen bedömer Skolinspektionen att rektor ska se till att de åtgärdsprogram som utarbetas innehåller en besvärshänvisning.

Särskilt stöd i form av studiehundledning på modersmålet

Enligt skollagen ska personal anmäla till rektor om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om en elev uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Rektor ska därefter se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska sådant ges. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Studiehundledning på modersmål är en form av särskilt stöd som elever som behöver det ska få enligt skolförordningen.

Vid Ullångers skola finns ett antal elever som är nyanlända och som har annat modersmål än svenska. Av dessa elever är det endast en som erbjuds studiehundledning på modersmålet. Utredningar har inte gjorts om de övriga eleverna i förberedelseklassen är i behov av studiehundledning utifrån skollagens krav om att en elev som behöver särskilt stöd ska ges detta stöd. Rektor har inte heller fattat något beslut om studiehundledning på modersmålet. Eftersom studiehundledning är en form av särskilt stöd som varje skolenhets rektor ansvarar för, är detta inte förenligt med skollagens krav.

Skolinspektionen vill betona vikten av att studiehundledning på modersmålet erbjuds som ett verktyg att stödja kunskapsutvecklingen hos elever med annat modersmål än svenska. Skolinspektionen vill dessutom understryka att beslut om studiehundledning på modersmålet ska, i enlighet med skollagens krav om att elevers behov av särskilt stöd ska utredas, grundas på en individuell utredning, bland annat avseende omfattning och utformning av studiehundledningen.

Skolinspektionen bedömer därför, mot bakgrund av ovanstående, att skolans rektor måste utreda om det finns elever med annat modersmål än svenska som är i behov av studiehundledning på modersmålet och i förekommande fall ge sådant stöd.

Beslut om särskild undervisningsgrupp

Enligt skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt tillhör.

Vid intervju med rektor och lärare framgår att det på Ullångers skola finns en så kallad förberedelseklass där nyanlända elever får börja läsa svenska innan de placeras i ordinarie klasser. Vid inspektionstillfället består förberedelse-

klassen av sju nyanlända elever. Rektorn har inte fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för dessa elever.

Skolinspektionen vill klargöra att en förberedelseklass måste ses som en särskild undervisningsgrupp. Det är viktigt att framhålla att placering i en särskild undervisningsgrupp är en individuell bedömning som ska göras för varje elev. Det är också angeläget att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp begränsas i tid samt att skolan långsiktigt planerar för elevens framtida skolgång i den ordinarie verksamheten.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av ovanstående, att rektorn måste fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp enligt skollagens krav.

Beslut om anpassad studiegång

Enligt skollagen, får om det finns särskilda skäl, särskilt stöd ges i annan undervisningsgrupp än den som eleven tillhör. Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorn, fatta beslut om anpassad studiegång som innebär avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. Behoven ska då utredas och åtgärdsprogram utarbetas. Beslut ska fattas av rektorn.

Vid Ullångers skola framkommer att samtliga nyanlända får en klasstillhörighet och börjar sin skolgång i förberedelseklass där undervisning ges i ämnet svenska under en tid. De nyanlända eleverna läser inte alla andra ämnen vilket innebär att en anpassad studiegång genomförs. Inga beslut om åtgärdsprogram är utarbetade för de nyanlända eleverna.

Skolinspektionen vill upplysa om att beslut om anpassad studiegång inte kan göras utifrån en generell bedömning av en grupp elever. Det är viktigt att framhålla att det är en individuell bedömning som ska göras för varje elev. Det är också angeläget att skolan långsiktigt planerar för elevens framtida skolgång i den ordinarie verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste fatta beslut utifrån en individuell bedömning om anpassad studiegång enligt skollagens krav.

Författning

3 kap. 8–9 och 11–12 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Kramfors kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Genomför på skolenhetsnivå dokumenterade sammanställningar och analyser av förskoleklassens måluppfyllelse i relation till de nationella målen i läroplanen.
- Genomför på skolenhetsnivå dokumenterade analyser av kunskapsresultaten i årskurs 3 och 6 i samtliga ämnen som har nationella kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Genomför på skolenhetsnivå dokumenterade analyser av skolans arbete med särskilt stöd.
- Genomför på skolenhetsnivå dokumenterade sammanställningar och analyser av skolans arbete med värdegrund.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i läroplan, skollag och andra föreskrifter uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Vid tillsynen framkommer att det systematiska kvalitetsarbetet på Ullångers skola de senaste åren fått stå tillbaka på grund av organisationsförändringar. Av verksamhetsredogörelsen för Ullångers skola framgår följande om skolans kvalitetsarbete. Rektor och personal följer upp elevernas läsutveckling genom materialet god läsutveckling. Vidare hålls konferenser varje vecka tillsammans med lärarna som en del av den kontinuerliga uppföljningen. Samtal om betygsutfall och resultat på nationella proven är en återkommande del i kvalitetsarbetet.

Ullångers skola har en plan för det systematiska kvalitetsarbetet som är beslutad under februari 2014. Skolinspektionen konstaterar att planen beskriver former för hur kvalitetsarbete har bedrivits eller ska bedrivas på skolan. Det saknas dock dokumentation av det kvalitetsarbete som anges i kvalitetsrapporten för föregående läsår. Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt den information som lämnats vid intervjuer med rektor och personal framgår att Ullångers skola saknar en dokumenterad analys av kunskapsresultaten och måluppfyllelsen i sitt kvalitetsarbete. Vidare saknas en dokumenterad

sammanställning och analys av resultaten avseende skolans värdegrundsarbete. Skolan saknar därmed viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete för att kunna vidta relevanta åtgärder i syfte att nå ökad måluppfyllelse.

Ullångers skola saknar även en utvärdering av sitt arbete med särskilt stöd. Det är viktigt att på skolenhetsnivå följa upp på vilket sätt särskilda stödresurser används och vilka effekter de får för att de på bästa sätt ska komma eleverna till godo. I detta arbete är det angeläget att följa upp varje steg i arbetsgången kring elever i behov av särskilt stöd.

Skolinspektionens bedömning är att kvalitetsarbetet på Ullångers skola måste ta sin utgångspunkt i uppföljning av resultat och måluppfyllelse för att verksamheten ska utvecklas och ge eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. För att kvalitetsarbetet ska vara systematiskt krävs att det dokumenteras; att insatser dokumenteras, att det genomförs analyser och att dessa sammanställs. De insatser som ska genomföras ska tydligt kopplas till de nationella målen, kraven och riktlinjerna. Genom att ange vad som ska uppnås och förväntade effekter underlättas även kommande uppföljning och utvärdering.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Kramfors kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Organisera och använda elevhälsan så att den ges förutsättningar att vara förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I enlighet med detta behöver elevhälsan:
 - a) följa upp resultat av elevhälsans arbete i förhållande till de nationella målen och identifiera behov av insatser samt utifrån det planera och utveckla arbetet,
 - b) arbeta förebyggande med särskilda åtgärder utifrån identifierade behov,
 - c) arbeta främjande med generella insatser för att skapa en god lärandemiljö,

Motivering

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i lagförarbeten som framhåller bland annat följande. Elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276).

Ullångers skolas elevhälsa består av rektor, kurator, skolsköterska och en lärare med specialpedagogisk kompetens. Övriga kompetenser till exempel psykolog och skolläkare kallas in från den centrala elevhälsan vid behov. Elevhälso-teamet träffas två gånger per termin. På mötena går de igenom aktuella elev-ärenden och diskuterar vilka åtgärder som ska vidtas för enskilda elever utifrån genomförda kartläggningar.

Av intervju med elevhälsans personal framkommer att elevhälsan i ringa grad arbetar med förebyggande insatser. Elevhälsans personal ägnar sig åt så kallade brandkårsuttryckningar och det finns till exempel ingen tid till att diskutera frågor om sex och samlevnad och droger. Elevhälsans personal genomför hälsofrämjande insatser inom ramen för sin profession. Elevhälsoteamet arbetar främst med individuellt riktade insatser för varje elevs lärande och utveckling. Elevhälsans personal och rektor kan inte ge några exempel på generellt inriktade insatser som har genomförts. Vidare framgår att elevhälsans personal inte är delaktig i värdegrundsarbetet eller att värdegrundsfrågor tas upp inom elevhälsoteamet.

Tillsynen visar även att elevhälsoteamet inte involveras i några analyser av hur elevhälsans arbete på skolan fungerar och de eventuella utvecklingsbehov som kan finnas. Av intervjuer med rektor och elevhälsans personal framgår att dokumentation, uppföljning och analys av elevhälsans arbete inte efterfrågas av skolans rektor.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av ovanstående, att skolans elevhälsa inte uppfyller skollagens krav på att vara förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionen anser att elevhälsan behöver medverka i skolans systematiska kvalitetsarbete. Resultatet av elevhälsans arbete behöver följas upp, exempelvis elevernas trygghet och studiero, och sedan behöver man analysera och bedöma behovet av insatser. Utifrån detta behöver elevhälsan planera sitt arbete och genomföra insatser inom identifierade problem- eller behovsområden. Skolinspektionen anser även att elevhälsan i högre grad behöver arbeta förebyggande med behovsanpassade insatser. Skolinspektionen anser slutligen att elevhälsan behöver arbeta med främjande insatser, som är allmänt inriktade och som avser att bidra till generella hälsoeffekter utan att det föranleds av något särskilt problem.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Anders Holmgren och undervisningsråd Jonas Hedström deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Karolina Bergqvist
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.